

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin İş Değerleri ile Kariyer Seçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Arzu Yükselen¹, Feryal Savcı², G. Benan Özan², M. Pervin Baysan², S. Miraç Öztürk², Ezgi Yıldırım¹, Asiye Kocatürk³, M. Bülent Şerbetçioğlu⁴

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

² İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi Programı

³ İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

⁴ İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü

Özet

Bu çalışma, Sağlık Bilimleri Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin okudukları akademik bölüme dair iş değerlerini belirlemek ve bunun kariyer seçimleriyle olan ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Veriler, İş Değerleri Envanteri ve Kariyer Seçme Envanter Anketi kullanılarak İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne bağlı bölümlerde (Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Dil ve Konuşma Terapisi, Ebelik, Ergoterapi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Hemşirelik, Odyoloji, Ortez ve Protez, Sağlık Yönetimi, Sosyal Hizmet) eğitim gören toplam 585 öğrenciden toplanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrenciler tarafından en çok önem verilen iş değerleri "değişiklik" ve "yaşam tarzı" iken; en çok önem verdikleri kariyer tercihlerinin "araştırmacı" olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kariyer seçimi, İş Değerleri, Holland'ın Kariyer Seçme Envanteri, Super'in İş Değerleri Envanteri.

Research on Relationship Between Work Values and Career Choice of First-Year College Students

Arzu Yükselen¹, Feryal Savcı², G. Benan Özhan², M. Pervin Baysan², S. Miraç Öztürk², Ezgi Yıldırım¹, Asiye Kocatürk³, M. Bülent Şerbetçioğlu⁴

¹ *İstanbul Medipol University, Faculty of Health Sciences, Child Development Department İstanbul*

² *İstanbul Medipol University, School of Health Sciences, Child Development Programme*

³ *İstanbul Medipol University, Faculty of Health Sciences, Midwifery Department*

⁴ *Medipol University, Faculty of Health Sciences, Audiology Department*

Özet

The aim of the study is to determine the work values of the first-year students in Faculty of Health Sciences with regard to their departments and view it's relationship with their career choice. For this purpose, data are collected from 585 first year students who study Nutrition and Dietetics, Child Development, Speech And Language Therapy, Midwifery, Ergotherapy, Physiotherapy and Rehabilitation, Nursing, Audiology, Orthotics-Prosthetics, Health Management, Social Service at Faculty of Health Science of İstanbul Medipol University by using Work Values Inventory and Career Choice Inventory Survey. Findings in this study indicated that while the most important work values are "change" and "life style", the most important career choice is "researcher" for the student.

Keywords: Career Choice, Holland's Career Choice, Work Values, Super's Work Values Inventory.

Corresponding Author: Arzu Yükselen. İstanbul Medipol University, Faculty of Health Sciences, Child Development Department. 0 216 444 85 44.ayukselen@medipol.edu.tr

Giriş

Bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde yaşam boyu iş olanaklarının, fonksiyonel unvanların ve gelir açısından sürekli yükselmenin yerini; yaşam boyu öğrenme, kendi kendini sürekli geliştirme ve sürekli istihdam edilebilir kalmaya gereksinim duyma almıştır. Yeni iş dünyasında bireylerin kariyer beklentileri farklılaşmıştır. Sosyal iş bağlantıları tamamen değişmiş; küreselleşme ve teknoloji, iş dünyasını olağanüstü rekabet ortamı içine sokmuştur. Bu durum bireylerin, kendilerinin, çevrelerinin, birtakım olanakların farkına varmalarını, kariyer hedeflerini saptamalarını ve bunun yaşam boyu devam ettirmeleri gereken dinamik bir süreç olduğunu anlamalarını sağlamıştır (Anafarta, 2001).

Kariyer, bireyin kimliğini, toplumsal durumunu, statüsünü ve yaşam tarzını oluşturmasından dolayı büyük öneme sahiptir. İnsan, çalışma hayatına atıldığı ilk günden itibaren ihtiyaçlarını karşılamak, beklenti ve arzularını tatmin etmek, geleceğe yönelik planlar yaparak yükselmek, ilerlemek ve başarılı olmak ister. Bireylerin çalışmak ve karşılığında gelir elde etmek istemelerinin temelinde ekonomik ve sosyal unsurların yanında psikolojik ihtiyaçlar da yer almaktadır. Birey tüm bu ihtiyaçlarını karşılayabildiği ölçüde kariyerinden tatmin olacaktır. Bu noktada kariyer seçimi büyük önem taşımaktadır. En iyi kariyer seçimi, bireyin istek ve gereksinimleri arasında en iyi eşleşmeyi sağlayan kariyer seçimidir.

Bireylerin kariyer seçimine yönelik olarak çok sayıda teori geliştirilmiştir. Kariyer seçimiyle ilgili çalışmalar Frank Parson'a kadar uzanmaktadır. Parson'un 1909 yılında yayınladığı „Choosing Your Vocation“ adlı kitabı, meslek ve kariyer seçimi ile ilgili kavramsal bir çerçeve olarak kabul edilmektedir. Parson, bireysel özelliklerin tanımlanması ve meslekle ilgili bilgi sağlanması yoluyla, bireye en uygun mesleğin seçilmesi üzerinde durmuştur (Brown, 2003).

Bireyin sahip olduğu “iş değerleri” kişinin kariyer seçiminde etkili olan bir faktördür.

Çalışma yaşamının merkezinde yer alan iş değerleri, insanların mesleklerinde, işlerinde ve örgütlerinde sahip oldukları iş yaşamlarının anlamını ifade etmektedir. İnsanın işinde nasıl bir performans göstereceği hatta hangi mesleği seçeceği konusundaki seçimler iş değerlerinden etkilenmektedir (George ve Jones, 1997).

İş değerleriyle ilgili çeşitli ayrımlar var olmakla birlikte en yaygın olarak kullanılanı, içsel ve dışsal iş değerleri olmak üzere ikili olarak yapılan sınıflandırmadır. Buna göre, içsel değerler maddi olmayan, soyut değerlerdir ve iş süreçleriyle ilgilidirler. Örneğin, işin birey için ilgi çekici olması, onu zorlaması, yaratıcılığını ortaya koymasına izin vermesi, başarıma

ve otonomi sağlaması içsel iş değerleri arasında sayılabilir. Dışsal iş değerleri ise bunların aksine maddi değerleri kapsarlar ve daha somutturlar. Ücret, ödüller, tatil imkanları, çalışma koşulları, emeklilik planı ve iş güvenliği gibi aslında bireyin göreviyle doğrudan ilişkili olmayan değerlerdir (Kaasa, 2011).

İçsel ve dışsal iş değerlerinin yanı sıra literatürde bazı başka değer sınıflamaları da mevcuttur. Sosyal değerler, özgecil değerler ve boş zamana yönelik değerler bunlar arasında sıralanabilir. Sosyal değerler, iş yerini olumlu sosyal ilişkiler geliştirmek için bir araç olarak görmekle ilgilidirler (Ros, Schwartz, ve Surkiss, 1999). Özgecil (alturistik) değerler, bireyin işi vasıtasıyla toplumsal fayda sağlamak ve başkalarına yardım etme konusundaki motivasyonları ile; boş zamana yönelik değerler ise çalışanların örgütün sunduğu tatil ve dinlenme olanaklarına verdikleri önemle ilgilidirler (Twenge, Campbell, Hoffman ve Lance, 2010).

Araştırmacıların bulgularına göre; bireysel değerler ile iş değerleri arasında önemli bir bağ bulunmaktadır. Schein'a göre, kariyer değerleri, bir bireyin kendi kendine algıladığı yetenek ve kabiliyetleri, temel değerleri, güdü ve ihtiyaçlarından oluşan bir benlik kavramıdır. Kişiye özgü özelliklerden oluşan bu kombinasyon, bireyin kariyer seçiminde etkili olur (Schein, 1980). Super iş değerlerini; „fedakârlık, estetik, yaratıcılık, entelektüel teşvik, başarı, bağımsızlık, prestij, yönetim, ekonomik getiri, güvenlik, çevre, yönetici ile ilişkiler, iş arkadaşları ile ilişkiler, yaşam tarzı, değişiklik olarak belirlemiştir (Super, 1970).

Pilavcı(2007), üniversite öğrencilerinin iş değerlerini belirlemek ve iş değerleri ile kariyer seçimleri arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Bu amaçla, Çukurova Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde okuyan öğrenciler üzerinde bir araştırma yapmış ve çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Çukurova Üniversitesi öğrencileri, kariyer seçimlerinde en çok “güvenlik”, “başarı” ve “yaratıcılık” değerlerine önem verdikleri bilgisine ulaşmıştır.

McCabe (2005), hemşirelik öğrencilerinin meslek seçiminde insanlara yardımcı olma, işe ilgi duyma, insanlarla yakın ilişki içinde çalışma, iş güvencesi, seyahat imkanları, esnek çalışma saatleri, iş ortamından memnun olma, heyecan verici bir iş olması ve maaş gibi faktörlerin etkili olduğu sonucuna varmışlardır.

Tunç, Akansel ve Özdemir (2007), Uludağ Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu 1.sınıf öğrencilerinin hemşirelik ve sağlık memurluğu bölümlerini tercih nedenlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Buna göre öğrencilerin bölüm tercihlerini belirlemede dershanelerin etkili

olduğu, okudukları okulun bu konudaki etkisinin sınırlı olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin görüşleri arasında fark olduğu saptanmıştır. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin büyük bir kısmı hemşirelik mesleğini “hastalara bakma ve onlarayardım etme” olarak tanımlarken; sağlık memurluğu öğrencileri arasında mesleğini “sağlık ekibinin üyesi” olarak tanımlayanlar çoğunluktadır.

Mooney, Glacken ve O’Brien (2008) ise, İrlanda Yükseköğretim Enstitüsü hemşirelik programını tercih eden öğrencilerin bu mesleği kariyer olarak seçme nedenlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda bu programın hiçbir öğrencinin ilk tercihi olmadığı, ancak tüm öğrencilerin sağlık alanında bir meslekte kariyer yapmayı düşündükleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca, aile ve arkadaş çevresinin meslek seçimi üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmanın; üniversite birinci sınıf öğrencilerinin iş değerlerini ve bu değerlerin onların kariyer seçimlerinde ne ölçüde rol oynadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin iş değerleri ile kariyer seçimleri arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmış olup, aynı zamanda cinsiyet ve okunulan bölüm farklılıklarının, bireylerin kariyer seçimlerinde ve iş değerlerinde ne gibi değişikliklere neden olduğu incelenmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmada kullanılan anket çalışması; 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, demografik bilgileri belirlemeye yönelik oluşturulmuştur. İkinci bölümde, Super’in geliştirmiş olduğu İş Değeri Envanteri kullanılarak iş değerleri belirlenmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise, Holland’ın Kariyer Seçme Envanteri kullanılarak, bireylerin kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Örneklem

Araştırma kapsamına, 2016 – 2017 eğitim ve öğretim döneminde İstanbul Medipol Üniversitesi (İMÜ) Sağlık Bilimleri Fakültesi’nde (SBF) yer alan on bir bölümdeki (Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Dil ve Konuşma Terapisi, Ebelik, Ergoterapi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Hemşirelik, Odyoloji, Ortez ve Protez, Sağlık Yönetimi, Sosyal Hizmet) toplam 585 öğrenci alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılan veriler, anket yolu ile toplanmıştır. Araştırmada Super

(1970) tarafından geliştirilen İş Değerleri Envanteri ve Holland'ın geliştirmiş olduğu Kariyer Seçme Envanteri'nin Hsieh (2006) tarafından Tayvan'da National Kaohsiung Hospitality Üniversitesi'nde uygulanan anketi kullanılmıştır. Araçlar 5'li likert tipi ölçekli olup İş Değerleri Envanteri 75, Kariyer Seçme Envanteri de 42 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca demografik bilgileri içeren anket formu da kullanılmıştır.

Bulgular

İş Değerleri Envanteri ile Kariyer Seçimi Envanteri Envanterlerinin uygulanması sonucunda elde edilen veriler Statistical Package for the Social Science (SPSS) 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Demografik Bilgiler

Çalışmanın bu bölümünde anket çalışmasına katılan öğrencilerin okudukları akademik bölüme göre özellikleri incelenmektedir.

Akademik bölümlere göre dağılım

Ankete katılan öğrencilerin okudukları bölümlere göre dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Bulguların akademik bölümlere göre dağılımı

AKADEMİK BÖLÜM	DENEK SAYISI (n)	ORAN (%)
Ebelik	68	11,6
Ergoterapi	14	2,4
Beslenme ve Diyetetik	72	12,3
Çocuk Gelişimi	50	8,5
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	15,2
Sosyal Hizmetler	38	6,5
Hemşirelik	75	12,8
Odyoloji	78	13,3
Dil ve Konuşma Terapisi	15	2,6
Sağlık Yönetimi	61	10,4

Ortez Protez	25	4,3
Total	585	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere; araştırmaya toplamda 585 öğrenci katılmıştır. Bu çalışma kapsamında araştırmanın %11,6’sını Ebelik, %2,4’ünü Ergoterapi, %12,3’ünü Beslenme ve Diyetetik, %8,5’ini Çocuk Gelişimi, %15,2’sini Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, %6,5’ini Sosyal Hizmetler, %12,5’ini Hemşirelik, %13,3’ünü Odyoloji, %2,6’sını Dil ve Konuşma Terapisi, %10,4’ünü Sağlık Yönetimi, %4,3’ünü Ortez Protez bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.

Kariyer Seçimi ile İş Değerleri Arasındaki İlişki

İMÜ SBF öğrencilerinin kariyer seçimleri ile iş değerleri arasında bir ilişki olup olmadığının test edilmesinde Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Tablo 2; kariyer seçimi ile iş değerleri arasındaki korelasyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Elde edilen veriler 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerine göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Tablo 2: Kariyer seçimi ile iş değerleri arasındaki ilişki

	Geleneksel	Sosyal	Girişimci	Araştırmacı	Sanatçı	Gerçekçi
Değişiklik PearsonCor. Sig. (2-tailed)	.107* ,013	.172** ,000	.124** ,004	.155** ,000	.164** ,000	,026 ,536
Yaratıcılık PearsonCor. Sig. (2-tailed)	.168** ,000	.223** ,000	.257** ,000	.312** ,000	.185** ,000	.106* ,013
Başarı PearsonCor. Sig. (2-tailed)	-,010 ,814	.174** ,000	.120** ,005	,015 ,726	.122** ,004	-,079 ,060

II. Ulusal Sağlık Bilimleri Kongresi, 24-25 Kasım 2016, Ankara

Fedakârlık PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,037 ,384	.371** ,000	,020 ,641	.114** ,008	,031 ,464	-,018 ,673
Ekonomik Kazanç PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,047 ,273	-,006 ,880	.163** ,000	-.111* ,010	.094* ,028	-,074 ,082
Prestij PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,075 ,082	,006 ,880	.185** ,000	-,039 ,375	,059 ,173	-,046 ,283
Yönetici İle İlişkiler PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,029 ,502	,077 ,070	,047 ,274	.097* ,025	.144** ,001	,059 ,161
Yönetim PearsonCor. Sig. (2-tailed)	.262** ,000	,003 ,946	.365** ,000	,081 ,063	.197** ,000	,052 ,221
Güvenlik PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,042 ,326	.099* ,019	,076 ,079	-,040 ,351	-,005 ,910	-,061 ,152
Bağımsızlık PearsonCor. Sig. (2-tailed)	.133** ,002	,064 ,138	.196** ,000	,019 ,659	.156** ,000	,022 ,613
Yaşam Tarzı PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,059 ,167	,083 ,050	,068 ,115	,046 ,290	.151** ,000	-,014 ,744
Çevre PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,050 ,240	.117** ,006	,042 ,326	,043 ,317	,056 ,189	-,044 ,295
İş Arkadaşları İle İlişkiler PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,053 ,209	,070 ,099	,054 ,211	,054 ,210	.091* ,031	,044 ,300

Estetik PearsonCor. Sig. (2-tailed)	,015 ,722	.142** ,001	,064 ,141	-,027 ,535	.117** ,006	-,042 ,324
Entelektüel Teşvik PearsonCor. Sig. (2-tailed)	.161** ,000	.290** ,000	.203** ,000	.173** ,000	.167** ,000	,054 ,206

Tablo 2’de görüldüğü üzere; geleneksel, sosyal, girişimci, araştırmacı, sanatçı ve gerçekçiolmak üzere 6 kariyer seçimibağımlı değişkenleri, 15 iş değeri ise bağımsız değişkenleri oluşturmaktadır. Kariyer seçimi ile iş değeri arasındaki toplam 90 ilişki değerlendirilmiştir. Tablo 2’te görüldüğü gibi 0,01 anlamlılık seviyesinde Kariyer seçiminde “Geleneksel” unsuru tercih eden öğrenciler, “Yaratıcılık”, “Yönetim”, “Entelektüel Teşvik” iş değerlerine önem verdikleri; Kariyer seçiminde “Sosyal” unsuru tercih eden öğrenciler, “Değişiklik”, “Yaratıcılık”, “Başarı”, “Fedakârlık”, “Entelektüel Teşvik” iş değerlerine önem verdikleri; Kariyer seçiminde “Girişimci” unsuru tercih eden öğrenciler, “Yaratıcılık”, “Ekonomik Kazanç”, “Prestij”, “Yönetim”, “Bağımsızlık”, “Entelektüel Teşvik” iş değerlerine önem verdikleri; Kariyer seçiminde “Araştırmacı” unsuru tercih eden öğrenciler, “Yaratıcılık”, “Değişiklik”, “Entelektüel Teşvik” iş değerlerine önem verdikleri; Kariyer seçiminde “Sanatçı” unsuru tercih eden öğrenciler, “Değişiklik”, “Yaratıcılık”, “Yönetim”, “Bağımsızlık”, “Yaşam Tarzı” “Entelektüel Teşvik” iş değerlerine önem verdikleri görülmektedir.

İş Değerleri ile Demografik Faktörler Arasındaki İlişki

İMÜ SBF öğrencilerinin iş değeri ile akademik bölüm arasında bir ilişkinin var olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. İş değeri bağımlı değişkeni; akademik bölüm ise bağımsız değişkeni ifade etmektedir. İlgili demografik faktör ile iş değeri arasında ANOVA analizi yapılmıştır.

Tablo 3: İş değeri ile akademik bölümler arasındaki ilişki

Kariyer Seçimleri	Akademik Bölüm	Denek Sayısı	s	Standart Sapma	F	P
-------------------	----------------	--------------	---	----------------	---	---

Değişiklik	Ebelik	62	30,8387	4,52024	2,015	,030*
	Ergoterapi	12	33,8333	2,16725		
	Beslenme ve Diyetetik	72	30,5556	6,93610		
	Çocuk Gelişimi	49	29,2653	5,82658		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	88	31,1023	3,77237		
	Sosyal Hizmetler	37	29,6216	3,78852		
	Hemşirelik	74	30,3649	3,64363		
	Odyoloji	78	29,0641	4,25285		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	29,1333	4,58050		
	Sağlık Yönetimi	56	29,5357	5,50030		
Ortez Protez	24	30,0833	4,12750			
Total	567	30,1799	4,84269			
Yaratıcılık	Ebelik	66	25,0455	4,21511	1,454	,153
	Ergoterapi	14	27,7857	3,59869		
	Beslenme ve Diyetetik	72	25,1806	4,35834		
	Çocuk Gelişimi	49	25,8776	4,04471		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	88	26,4091	4,32484		
	Sosyal Hizmetler	36	26,9444	3,16178		
	Hemşirelik	72	25,2083	4,12118		
	Odyoloji	73	25,8493	3,69561		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	25,4000	5,16582		
	Sağlık Yönetimi	58	25,6897	4,05319		
	Ortez Protez	23	26,5217	3,44924		
Total	566	25,7951	4,08672			
	Ebelik	68	24,0588	1,73534		
	Ergoterapi	14	23,2857	3,09910		
	Beslenme ve Diyetetik	72	23,3056	2,74061		
	Çocuk Gelişimi	47	22,9574	3,07838		

Başarı	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	87	23,7931	1,90555	2,244	,014*
	Sosyal Hizmetler	37	23,0270	2,84299		
	Hemşirelik	75	23,3200	2,34901		
	Odyoloji	77	23,3636	2,51788		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	23,4000	1,84391		
	Sağlık Yönetimi	59	22,7966	3,08936		
	Ortez Protez	25	21,7200	3,50619		
	Total	576	23,3125	2,58146		
Fedakârlık	Ebelik	66	23,7879	1,87711	1,386	,183
	Ergoterapi	14	24,2857	1,63747		
	Beslenme ve Diyetetik	71	23,8592	1,75088		
	Çocuk Gelişimi	49	23,6939	2,24726		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	23,6629	2,12637		
	Sosyal Hizmetler	37	24,1081	1,64627		
	Hemşirelik	71	23,6056	1,71946		
	Odyoloji	76	23,3421	2,40861		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	23,8667	3,87052		
	Sağlık Yönetimi	61	22,9508	2,43876		
	Ortez Protez	25	23,0800	2,21585		
	Total	574	23,6028	2,13237		
Ekonomik Kazanç	Ebelik	67	21,3284	4,21177	2,500	,006*
	Ergoterapi	14	21,7143	3,24461		
	Beslenme ve Diyetetik	70	20,7714	4,12547		
	Çocuk Gelişimi	50	21,3200	5,92621		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	84	22,0000	4,01803		
	Sosyal Hizmetler	37	18,3784	5,17661		
	Hemşirelik	74	20,9595	4,04238		
	Odyoloji	75	21,5867	3,36955		

	Dil ve Konuşma Terapisi	15	21,6667	3,67747		
	Sağlık Yönetimi	58	22,0345	3,93796		
	Ortez Protez	25	20,1200	4,75500		
	Total	569	21,1898	4,32229		
Prestij	Ebelik	66	23,7424	6,23960	1,366	,192
	Ergoterapi	14	24,7857	5,42329		
	Beslenme ve Diyetetik	71	23,0000	5,60867		
	Çocuk Gelişimi	46	23,5870	8,11193		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	88	24,0682	4,68991		
	Sosyal Hizmetler	34	20,8824	5,23835		
	Hemşirelik	74	23,5541	6,09096		
	Odyoloji	76	23,0526	4,96627		
	Dil ve Konuşma Terapisi	14	22,3571	4,65101		
	Sağlık Yönetimi	56	24,7500	4,93687		
	Ortez Protez	23	24,1739	5,21059		
	Total	562	23,5053	5,68177		
Yönetici İle İlişkiler	Ebelik	64	21,7344	4,31403	2,008	,031*
	Ergoterapi	14	21,7857	4,50945		
	Beslenme ve Diyetetik	71	20,2817	4,65122		
	Çocuk Gelişimi	49	22,4490	2,70848		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	21,6067	3,40327		
	Sosyal Hizmetler	34	21,5000	3,92544		
	Hemşirelik	74	22,1351	3,05800		
	Odyoloji	78	21,2564	3,83570		
	Dil ve Konuşma Terapisi	14	18,7143	5,46919		
	Sağlık Yönetimi	60	20,9000	5,35423		
	Ortez Protez	25	20,6800	3,95517		
	Total	572	21,3619	4,06344		
	Ebelik	67	17,8507	5,06998		

Yönetim	Ergoterapi	14	21,6429	4,27168	4,471	,000**
	Beslenme ve Diyetetik	72	17,3472	5,24917		
	Çocuk Gelişimi	46	15,6522	5,44148		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	87	18,1839	5,14110		
	Sosyal Hizmetler	33	16,1515	5,50069		
	Hemşirelik	74	16,3784	6,16598		
	Odyoloji	76	16,7237	5,47138		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	16,2667	4,52717		
	Sağlık Yönetimi	56	20,6607	4,41187		
	Ortez Protez	25	18,0800	4,42455		
	Total	565	17,5558	5,41660		
Güvenlik	Ebelik	67	22,9403	2,69613	1,866	,047*
	Ergoterapi	14	23,1429	2,50713		
	Beslenme ve Diyetetik	72	22,1250	2,99266		
	Çocuk Gelişimi	48	22,5417	3,03846		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	23,0674	2,30019		
	Sosyal Hizmetler	36	21,9167	2,85232		
	Hemşirelik	73	23,7260	4,86844		
	Odyoloji	77	23,3117	2,63708		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	22,6667	2,22539		
	Sağlık Yönetimi	59	23,1864	4,06191		
	Ortez Protez	24	21,5833	3,69390		
	Total	574	22,8763	3,27725		
	Ebelik	65	20,5385	4,30507		
	Ergoterapi	14	23,2143	2,86030		
	Beslenme ve Diyetetik	70	22,5143	3,12884		
	Çocuk Gelişimi	46	21,5870	3,18731		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	88	21,8636	2,99495		

Bağımsızlık	Sosyal Hizmetler	37	20,3514	3,44977	4,815	,000**
	Hemşirelik	72	19,5694	4,34377		
	Odyoloji	76	20,6447	3,46681		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	22,8000	2,70449		
	Sağlık Yönetimi	59	23,1356	6,29575		
	Ortez Protez	24	21,1250	2,96813		
	Total	566	21,3746	4,03844		
Yaşam Tarzı	Ebelik	66	31,8333	5,28447	,772	,656
	Ergoterapi	12	33,6667	2,30940		
	Beslenme ve Diyetetik	71	31,5634	3,93422		
	Çocuk Gelişimi	49	31,4694	4,20863		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	87	31,8046	3,39918		
	Sosyal Hizmetler	35	30,7714	9,05566		
	Hemşirelik	73	31,2055	4,24905		
	Odyoloji	77	32,0260	5,20621		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	30,8000	3,89505		
	Sağlık Yönetimi	60	30,8333	5,69021		
	Ortez Protez	23	30,2609	4,56486		
	Total	568	31,4859	4,91872		
Çevre	Ebelik	68	23,2206	2,57917	1,582	,108
	Ergoterapi	14	23,5000	2,06621		
	Beslenme ve Diyetetik	71	23,1690	2,78253		
	Çocuk Gelişimi	48	23,5625	2,26825		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	23,3933	2,24428		
	Sosyal Hizmetler	34	24,3824	7,19012		
	Hemşirelik	74	23,1081	2,75764		
	Odyoloji	77	23,2338	2,32207		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	23,4667	2,03072		
	Sağlık Yönetimi	61	23,3607	3,09856		

	Ortez Protez	24	21,1250	5,77335		
	Total	575	23,2661	3,22293		
İş Arkadaşları İle İlişkiler	Ebelik	68	18,1471	2,98886	2,634	,004*
	Ergoterapi	14	21,8571	12,53829		
	Beslenme ve Diyetetik	71	17,5211	3,15259		
	Çocuk Gelişimi	49	18,4490	2,17046		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	18,3483	2,13255		
	Sosyal Hizmetler	37	17,1892	3,33198		
	Hemşirelik	75	18,6400	4,81451		
	Odyoloji	77	17,8182	2,44802		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	17,6667	2,87021		
	Sağlık Yönetimi	60	17,5333	3,37220		
	Ortez Protez	25	16,8400	3,37491		
Total	580	18,0431	3,70453			
Estetik	Ebelik	65	21,5231	3,02132	1,551	,118
	Ergoterapi	13	22,3846	2,63117		
	Beslenme ve Diyetetik	70	21,4286	2,99067		
	Çocuk Gelişimi	49	21,3469	2,77302		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	86	21,1512	2,79713		
	Sosyal Hizmetler	37	21,5676	2,39839		
	Hemşirelik	73	21,0685	2,82513		
	Odyoloji	77	20,2338	3,23182		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	19,8667	3,68136		
	Sağlık Yönetimi	59	21,0339	3,27986		
	Ortez Protez	25	21,5200	2,93144		
	Total	569	21,1353	2,98192		
	Ebelik	65	21,9538	2,42017		
	Ergoterapi	14	23,0000	2,74563		
	Beslenme ve Diyetetik	70	20,6286	3,36724		

Entelektüel Teşvik	Çocuk Gelişimi	49	21,2245	3,06367	2,591	,004*
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	88	21,5795	3,17215		
	Sosyal Hizmetler	37	21,8378	2,66159		
	Hemşirelik	70	22,0714	3,17746		
	Odyoloji	77	20,5325	3,07616		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	19,8667	3,52272		
	Sağlık Yönetimi	58	21,2414	2,72937		
	Ortez Protez	25	21,0400	3,10215		
	Total	568	21,3415	3,06247		

Tablo 3'e göre; İMÜ SBF'nin farklı akademik bölümlerinde okuyan öğrencilerinin, iş değerlerinin farklılık gösterip göstermeyeceğini belirlemeye yönelik yapılan ANOVA analizinin sonuçlarını göstermektedir.

Ankete katılan deneklerden elde edilen verilere göre; farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin kariyer seçimlerinde, 0,01 anlamlılık seviyesinde; "bağımsızlık" ve "yönetim", 0,05 anlamlılık seviyesinde ise; "değişiklik", "başarı", "ekonomik kazanç", "yönetici ile ilişkiler", "güvenlik", "iş arkadaşları ile ilişkiler" ve "entelektüel teşvik" değerlerine verdikleri önem farklılık göstermektedir. Tablo 3'te görüldüğü gibi Ergoterapi bölümünde okuyan öğrenciler kariyer seçimlerinde, "Değişiklik", "Yönetim", "Güvenlik", "Bağımsızlık", "İş Arkadaşlarıyla İlişkiler" ve "Entelektüel Teşvik" değerlerine, diğer akademik bölümlere göre daha çok önem vermektedirler. Ebelik bölümünde okuyan öğrenciler, "Başarı" değerini; Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümünde okuyan öğrenciler, "Ekonomik Kazanç" değerini; Çocuk Gelişimi bölümünde okuyan öğrenciler, "Yönetici İle İlişkiler" değerini; Hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler, "Yönetici İle İlişkiler", "Güvenlik" ve "Entelektüel Teşvik" değerlerini; Sağlık Yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler, "Bağımsızlık" ve "Yönetim" değerlerini; Odyoloji bölümünde okuyan öğrenciler ise, "Güvenlik" değerini ön plandatmaktadır.

Kariyer Seçimi ile Demografik Faktörler Arasındaki İlişki

Holland'ın Kariyer Seçimi Envanteri'ne göre; İMÜ SBF öğrencilerinin kariyer seçimleri ile akademik bölümleri arasında bir ilişkinin var olup olmadığını incelemek için tek

yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. “Geleneksel”, “sosyal”, “girişimci”, “araştırmacı”, “sanatçı” ve “gerçekçi” olmak üzere altı kariyer seçimi ile akademik bölümler arasındaki farklılıklar analiz edilmiştir. Kariyer seçimleri bağımlı değişkenleri, akademik bölümler ise bağımsız değişkeni oluşturmaktadır.

Tablo 4: Kariyer seçimi ile akademik bölüm arasındaki ilişki

Kariyer Seçimleri	Akademik Bölüm	Denek Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Geleneksel	Ebelik	61	20,6885	8,26547	5,456	,000**
	Ergoterapi	13	25,3077	8,38038		
	Beslenme ve Diyetetik	70	22,0286	9,22814		
	Çocuk Gelişimi	46	21,4348	8,96078		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	85	21,2706	8,07906		
	Sosyal Hizmet	36	20,9722	7,00402		
	Hemşirelik	73	19,7534	6,95977		
	Odyoloji	77	22,0779	6,22974		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	23,4667	5,89027		
	Sağlık Yönetimi	59	28,6102	7,76823		
	Ortez Protez	25	23,0400	7,66746		
Total	560	22,2143	8,11261			
Sosyal	Ebelik	62	26,2903	3,50357	1,231	,268
	Ergoterapi	13	27,0769	3,88290		
	Beslenme ve Diyetetik	70	25,2714	3,30095		
	Çocuk Gelişimi	49	26,2449	4,39948		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	87	25,8966	3,99137		
	Sosyal Hizmet	37	27,1622	2,79398		
	Hemşirelik	72	26,4722	3,14876		
	Odyoloji	77	25,4935	3,84100		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	26,7333	3,39046		

	Sağlık Yönetimi	60	25,5333	4,02310		
	Ortez Protez	23	25,9565	4,08410		
	Total	565	26,0071	3,70403		
Girişimci	Ebelik	62	22,8387	7,21609	4,309	,000**
	Ergoterapi	13	28,0000	5,91608		
	Beslenme ve Diyetetik	71	24,9155	5,50259		
	Çocuk Gelişimi	47	24,7021	6,58363		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	84	24,7500	5,99975		
	Sosyal Hizmet	35	22,2857	7,15201		
	Hemşirelik	71	22,1408	8,98140		
	Odyoloji	74	25,1351	7,48940		
	Dil ve Konuşma Terapisi	14	26,5000	6,44205		
	Sağlık Yönetimi	56	28,4107	4,80824		
	Ortez Protez	22	27,0909	6,16371		
	Total	549	24,6976	6,98954		
Araştırmacı	Ebelik	61	28,0656	6,71781	2,904	,002*
	Ergoterapi	14	31,0714	8,92244		
	Beslenme ve Diyetetik	68	29,0882	7,76278		
	Çocuk Gelişimi	44	25,9318	10,21945		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	86	29,8140	6,16539		
	Sosyal Hizmet	33	26,7576	5,89507		
	Hemşirelik	71	29,3099	6,31006		
	Odyoloji	76	31,5658	6,80458		
	Dil ve Konuşma Terapisi	14	30,6429	6,74374		
	Sağlık Yönetimi	54	26,5370	10,43888		
	Ortez Protez	23	30,1739	7,13284		
	Total	544	28,9504	7,67835		
	Ebelik	64	19,7813	6,39064		
	Ergoterapi	14	22,0000	6,18932		

Sanatçı	Beslenme ve Diyetetik	71	20,7746	6,25459	1,159	,316
	Çocuk Gelişimi	49	20,8776	6,33322		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	86	19,8023	6,30186		
	Sosyal Hizmet	36	20,2500	6,16615		
	Hemşirelik	72	18,4444	6,64150		
	Odyoloji	76	19,3684	5,85114		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	21,8000	3,58967		
	Sağlık Yönetimi	58	19,2414	7,06687		
	Ortez Protez	24	21,1667	6,07680		
	Total	565	19,9204	6,31297		
Gerçekçi	Ebelik	66	8,8636	4,24585	,745	,682
	Ergoterapi	14	10,0714	5,04540		
	Beslenme ve Diyetetik	70	8,4143	4,10900		
	Çocuk Gelişimi	49	9,5510	6,36416		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	89	8,8202	3,90967		
	Sosyal Hizmet	37	9,4054	5,59494		
	Hemşirelik	73	8,7945	4,55204		
	Odyoloji	74	9,3649	4,50137		
	Dil ve Konuşma Terapisi	15	9,6667	2,89499		
	Sağlık Yönetimi	60	9,2333	4,03530		
	Ortez Protez	24	10,7500	4,08869		
	Total	571	9,1208	4,52491		

** p< 0.01

* p< 0.05

Tablo 4'te görüldüğü gibi, 0,01 anlamlılık seviyesinde "Geleneksel" ve "Girişimci"; 0,05 anlamlılık seviyesinde ise "Araştırmacı" kariyerleri seçen öğrencilerin, bu seçimlerinde okudukları bölümlerin etkisi olduğu belirlenmiştir.

Analiz sonucunda elde edilen verilere göre; Sağlık Yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler, diğer akademik bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha çok "Geleneksel" ve

“Girişimci” kariyerleri seçerken; Odyoloji bölümünde okuyan öğrenciler ise daha çok “Araştırmacı” kariyerleri tercih etmektedirler.

Tartışma

Kariyer, bireyin kimliğini, toplumsal durumunu, statüsünü ve yaşam tarzını oluşturmasından dolayı büyük öneme sahiptir. İnsan, çalışma hayatına atıldığı ilk günden itibaren ihtiyaçlarını karşılamak, beklenti ve arzularını tatmin etmek, geleceğe yönelik planlar yaparak yükselmek, ilerlemek ve başarılı olmak ister. Bireylerin çalışmak ve karşılığında gelir elde etmek istemelerinin temelinde ekonomik ve sosyal unsurların yanında psikolojik ihtiyaçlar da yer almaktadır. Birey tüm bu ihtiyaçlarını karşılayabildiği ölçüde kariyerinden tatmin olacaktır. Bu noktada kariyer seçimi büyük önem taşımaktadır (Brown, 2003).

Araştırma sonuçlarına baktığımızda; öğrenciler tarafından en çok önem verilen iş değerleri “bağımsızlık” ve “yönetim” dir. En az önem verdikleri iş değeri ise; “yaşam tarzı” dır. Toplum yaşamında sosyal medya kullanımının artması, kadının iş hayatında daha fazla yer edinmeye başlaması ve hemen hemen her meslekte kadın erkek farkı gözetmeksizin insanların ekonomik kazanç elde etmesi ile bireyselleşmenin ön plana çıkması sonucu “bağımsızlık” değerinin öneminin arttığı görülmektedir. Bu değer aynı zamanda öğrencilerin farklı bir yönünü ortaya koymaktadır. Günümüzde; yenilikçi anlayışının ivme kazandığı ve Z kuşağının iş değiştirme konusunda farklı bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Bu farklılığın kariyer seçiminde bağımsızlık değerine önem verilmesine yol açtığı düşünülmektedir. Y kuşağı olarak tanımlanan kuşak çalışmaktan çok eğlenmeyi seven, kazanmaktan hoşlanan, bireyci ve girişimci bir kuşaktır. Onlar için iş-yaşam dengesi oldukça önemlidir (Ethics Resource Center, 2009). Bu doğrultuda verilen cevaplar “bağımsızlık” değerinin günümüz kuşağında daha da önem kazanmasını destekler niteliktedir. “Yönetim” değerinin yüksek puan alması ise; yeni kariyer yaklaşımları çerçevesinde; şeffaf ve yalın kurumların sayısının artması ve alternatif yönetici-çalışan ilişkilerinin önem kazanmasının bir sonucu olduğu öngörülmektedir.

Sonuç

Bu çalışmanın amacı; İMÜ SBF öğrencilerinin kariyer seçimleri ile iş değerleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek ve akademik bölüm farklılıklarının, bireylerin kariyer seçimlerinde ve iş değerlerinde ne gibi etkisinin olduğunu tespit etmektir. Çalışma kapsamında ilk olarak iş değerlerinin “fedakârlık”, “estetik”, “yaratıcılık”, “entelektüel

teşvik”, “başarı”, “bağımsızlık”, “prestij”, “yönetim”, “ekonomik getiri”, “güvenlik”, “çevre”, “yönetici ile ilişkiler”, “iş arkadaşları ile ilişkiler”, “yaşam tarzı” ve “değişiklik” faktörleri doğrultusunda İMÜ SBF öğrencileri açısından ne düzeyde önemli olduğu araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrenciler tarafından en çok önem verilen iş değerleri “bağımsızlık” ve “yönetim” dir. En az önem verdikleri iş değeri ise; “yaşam tarzı” dır. En çok önem verilen “bağımsızlık” ve “yönetim” değerlerine göre İMÜ SBF öğrencileri işlerinde kendi değerlerine göre karar alabilmeye, bağımsız çalışmaya imkan verilmesine, kendi yöntemlerine göre çalışabilmeye, liderlik özelliğini kullanabilmeye ve otorite sahibi olabilmeye bağlanmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre; farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin iş değerleri arasında farklılıklar bulunduğu söylenebilir. Koca (2010), literatür incelendiğinde son 3 yıldaki çalışmalarında bu farklılığı destekler nitelikte olduğuna değinmiştir.

Bireylerin seçtikleri meslekler itibariyle, kariyer beklentileri ve iş değerlerinin farklılaştığı görülmektedir. Örneğin, araştırma sonuçlarına göre; Ergoterapi bölümü öğrencilerinin “başarı”, “ekonomik kazanç”, “yönetici ile ilişkiler”, “güvenlik” ve “çevre” değerleri dışında diğer tüm iş değerlerine diğer sağlık bilimleri fakültesi bölümlerine oranla daha fazla değer verdiği görülmektedir. Ergoterapi bölümünün sağlık bilimleri alanı içerisinde yeni oluşan bir bölüm olması, Z kuşağının yenilikçi anlayışını temsil edebileceği için bu doğrultudaki ilgili bölüm öğrencilerinin iş değerlerine daha fazla önem verdiği düşünülebilir. Araştırma sonuçlarına göre; İMÜ SBF öğrencileri en çok “araştırmacı” kariyeri tercih etmektedirler.

Son olarak; İMÜ SBF öğrencilerinin iş değerleri ile “gerçekçi” kariyer seçimleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilmektedir. Bu araştırma, İMÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi’nde okuyan öğrencilerin görüşleri ile sınırlandırılmıştır. Daha geniş kapsamlı sonuçlara ulaşılabilmesi için, araştırmanın İstanbul ili içerisindeki diğer üniversitelerin sağlık bilimleri fakültelerinde yürütülmesi gerekmektedir. Farklı ülkelerde yapılan araştırma sonuçları ile karşılaştırılarak, kariyer seçimlerinde kültür farklılıklarının etkisi gözlemlenebilir. Ayrıca, öğrencilerin staj tecrübelerinin iş değerlerinin belirlenmesinde rol oynayıp oynamadığını değerlendirmek için ileri sınıfların da araştırmaya dahil edilmesi önerilir.

Özetle bu çalışma; öğrencilerin kişilikleri, ilgileri ve değerlerinin belirlenmesinde ve kariyer seçimlerinde onlara yol gösterici olması nedeniyle önemlidir. Aynı zamanda,

araştırma sonuçları, doğru kişiyi doğru pozisyonda istihdam etme açısından, işverenler için, eğitim ortamının zenginleştirilmesine yönelik fikir sunması açısından, bölüm başkanlıklarına yardımcı olabilir.

Kaynaklar

- Anafarta, N. (2001). Orta Düzey Yöneticilerin Kariyer Planlamasına Bireysel Perspektif. *Akdeniz İİBF Dergisi* (2), 1-17
- Koca, A., İ. (2010). Kariyer Seçiminde Kariyer Değerleri İle Demografik Faktör İlişkisi: Çukurova Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt:14. Sayı:1, ss.56-70
- Brown, D. (2003). *Career Information, Career Counseling and Career Development*.(10. Baskı).Allyn and Bacon, USA.
- Ethic Resource Center (2009), National Business Ethics Survey, Millennials, Gen X, And Baby Boomers: Who's Working at Your Company and What Do They Think About Ethics? Supplemental Research Brief, USA.
- Georhe, J., M. & Jones,G., R. (1997) Experiencing Work: Attitudes and Moods.*Human Relations*. Cilt.50, Sayı:4, ss. 393-416.
- Kaasa, A. (2011). Work Values in European Countries: Empirical Evidence and Explanations.*Review of International Comparative Management*. Cilt:12, Sayı:5
- McCabe, R., Nowak, M. & Mullen, S. (2005). Nursing careers: what motivated nurses to choose their profession? *Australian Bulletin of Labour*.31(4), 384-406.
- Mooney, M., Glacken, M. ve O'Brien, F. (2008). Choosing nursing as a career: a qualitative study. *Nurse Education Today*. 28, 385-392.
- Pilavcı, D. (2007). *Bilgi Çağında Değişen Kariyer Anlayışı ve Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Tercihlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Uygulama*.(Yayımlanmamış yüksek lisans/doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ros, M., Schwartz, S.H., &Surkiss, S. (1999). Basic Individual Values, Work Values, and the Meaning of Work.*Applied Psychology*. 48(1), 49 – 71. doi: 10.1111/j.1464- 0597.1999.tb00048.
- Schein, E. H. (1980). *Organizational Psychology*. Prentice-Hall Inc, Englewood Cliffs,New Jersey.
- Super, D. (1970), *The Work Values Inventory Manual*, Boston, Houghton Mifflin.
- Tunç, I., Akansel, N.& Özdemir, A. (2007). *Hemşirelik Ve Sağlık Memurluğu Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörler*.Sözel bildiri, XI. Uluslararası Eğitim Kongresi.
- Strunk, W., Jr., & White, E. B. (1979).*Theguidetoeverythingandthensomemorestuff*. New York, NY: Macmillan.

Twenge, J. M., Campbell, S. M., Hoffman, B. J. & Lance, C. E. (2010). Generational Differences in Work Values: Leisure and Extrinsic Values Increasing, Social and Intrinsic Values Decreasing. *Journal of Management*. Cilt:36 Sayı:5. ss.1117- 1142.